

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av militärunderstödslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att militärunderstödslagen ändras så att till värnpliktiga betalas ersättning för de räntor som förfaller till betalning under värnpliktstiden i fråga om studielån av s.k. ny typ, dvs. studielån som lyfts på grundval av statsborgern enligt den nya studiestödslagstiftningen. Ersättningen är en form av militärunderstöd.

För att oklarheter skall kunna undvikas

föreslås i propositionen att till militärunderstödslagen fogas ett stadgande enligt vilket lagen skall tillämpas även på kvinnor som fullgör frivillig militärtjänst.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft vid ingången av 1996.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Nuläge

För närvarande betalas till de värnpliktiga ersättning enbart för räntorna på s.k. gamla studielån, dvs. räntorna på studielån som enligt lagen om studiestöd (28/72) beviljats högskolestuderande före den 1 juli 1992 och andra studerande före den 1 juli 1994. Räntorna på dessa studielån ersätts de värnpliktiga som ränteunderstöd i samband med studiestöd. Ränteunderstöd i samband med studiestöd har årligen beviljats ca 5 000 värnpliktiga.

Studielån av ny typ är studielån enligt lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) och den nya lagen om studiestöd (65/94). Sedan studiestödslagstiftningen reviderats betalas de värnpliktiga inte längre någon ersättning i form av ränteunderstöd i samband med studiestöd för räntorna på dessa studielån, och betalningen av räntorna understöds inte heller på något annat sätt. De

värnpliktigas ekonomiska situation kan således bli svår.

Riksdagen har i sitt svar på regeringens proposition med förslag till militärunderstöds lag (RP 28/1993 rd) ansett det vara viktigt att missförhållandet rättas till. Riksdagens svar innehåller ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen skall utreda missförhållandena i anslutning till betalningen av räntorna på studielån av ny typ under värnpliktstiden och så snabbt som möjligt avlåta propositioner med förslag till nödvändiga stadganden.

Enligt militärunderstödslagen (781/93) betalas förmånen med stöd av denna lag till dem som fullgör sin tjänst enligt värnpliktslagen (425/50) och civiltjänstlagen (1723/91). Enligt 5 § lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/95) tillämpas på en kvinna som trätt i militärtjänst alla de stadganden som gäller den som med stöd av värnpliktslagen förordnats till beväringstjänst. Enligt motiveringen till regeringens proposition i ärendet är de ekonomiska och

sociala förmånerna för kvinnor i frivillig militärtjänst desamma som för män som fullgör värnplikt. Kvinnor som fullgör frivillig militärtjänst är således med stöd av lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor berättigade till förmånerna enligt militärunderstödslagen.

1.2. Föreslagna ändringar

Det är mest ändamålsenligt att betala ersättning till de värnpliktiga för räntorna på studielån av ny typ genom en utvidgning av militärunderstödsystemet. Till följd av detta föreslås ett nytt stadgande i militärunderstödslagen enligt vilket räntorna på studielån av ny typ kan betalas till de värnpliktiga i form av militärunderstöd. I form av militärunderstöd skall enligt förslaget betalas de räntor på studielån av ny typ som förfaller till betalning under fullgörande av värnplikten eller under en sådan kalendermånad då låntagarens tjänstgöring upphör, förutsatt att räntorna med stöd av lagen om studiestöd inte fogas till lånekapitalet.

Avsikten är att enbart den värnpliktiges egna inkomster som inverkar på militärunderstödet belopp skall påverka beloppet av de räntor på studielån som ersätts i form av militärunderstöd. Räntorna på studielånen av ny typ skall enligt förslaget betalas till de värnpliktiga på basis av en ansökan som inlämnas till folkpensionsanstalten och ett verifikat över erlagd ränta som fås från banken. Folkpensionsanstaltens lokalbyrå kan utgående från dessa handlingar betala räntan direkt till banken och den värnpliktige behöver således inte först betala räntan själv.

Räntorna på studielånen av ny typ förfaller till betalning i juni och december. Den första räntebetalningen som enligt förslaget skall ersättas i form av militärunderstöd infaller

således i juni 1996.

För undvikande av oklarheter föreslås på grunder som nämns i avsnitt 1.1. ett stadgande i militärunderstödslagen enligt vilket lagen även skall tillämpas på kvinnor som fullgör frivillig militärtjänst.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

I juni 1995 hade sammanlagt 102 000 personer lyft studielån av ny typ. Lånet var i medeltal 12 650 mk per person. Den genomsnittliga räntan var 8 %. Antalet värnpliktiga som 1996 skall betala ränta på studielån av ny typ kommer enligt uppskattning att vara ca 1 500. En lagändring till dessa delar skulle enligt beräkningar medföra en tilläggskostnad år 1996 om ca 2,3 milj. mk i militärunderstödsystemet.

År 1995 antas 30 kvinnor för fullgörande av frivillig militärtjänst och år 1996 högst 300. Av dem uppskattas endast få vara berättigade till militärunderstöd. Eftersom en lagändring till dessa delar inte skulle medföra någon utvidgning av militärunderstödsystemet utan enbart klarlägga den rådande situationen, har dessa tilläggskostnader inte uppskattats. I praktiken skulle kostnaderna för militärunderstöd till kvinnor i frivillig militärtjänst dock vara relativt små.

3. Beredningen av propositionen

Förhandlingar om propositionen har förts med social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet, försvarsministeriet samt folkpensionsanstalten. Propositionen baserar sig på dessa förhandlingar och den har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1 §. *Tillämpningsområde.* I paragrafen

föreslås ett omnämmande som gäller de räntor på studielån av ny typ som skall ersättas de värnpliktiga.

Enligt 2 mom. skall militärunderstödslagen också tillämpas på kvinnor som fullgör frivillig militärtjänst. För tydlighetens skull föreslås i paragrafen ett omnämmande att värnpliktig även avser kvinnor i frivillig militärtjänst.

3 §. *Militärunderstöd*. I paragrafen föreslås en ny 3 punkt enligt vilken räntorna på studielån av ny typ betalas till de värnpliktiga i form av militärunderstöd.

10 a §. *Räntorna på studielån*. I lagen föreslås en ny 10 a §. Enligt den nya paragrafen betalas i fråga om studielån, som lyfts på grundval av statsborgen enligt lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) och den nya lagen om studiestöd (65/94), ersättning till den värnpliktige för de räntor som förfaller till betalning under värnplikts-tiden eller under en sådan kalendermånad då låntagarens tjänstgöring upphör, förutsatt att räntorna med stöd av 34 § lagen om studiestöd inte fogas till lånekapitalet.

11 §. *Inkomster och tillgångar som skall beaktas*. Eftersom räntorna på studielån skall beaktas som den värnpliktiges personliga utgifter, föreslås i 1 mom. det inledande

stycket ett stadgande enligt vilket de inkomster den värnpliktiges familjemedlemmar har inte skall beaktas vid ersättandet av räntorna på studielån.

12 §. *Fastställande av understöd*. I paragrafens 1 mom. föreslås ett tillägg om att även de utgifter som nämns i 10 a § skall beaktas vid fastställande av militärunderstödet.

14 §. *Betalningstid*. Räntorna på studielånen förfaller till betalning två gånger om året och liksom det särskilda understödet enligt gällande lag betalas de som en engångsersättning. Till följd av detta föreslås i paragrafens 2 mom. ett omnämmande att de räntor på studielån som ersätts enligt 10 a § inte skall hänföras till militärunderstödet månataliga belopp.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1996.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i militärunderstödslagen av den 20 augusti 1993 (781/93) 1 §, 3 § 2 punkten, i 11 § 1 mom. det inledande stycket, 12 § 1 mom. och 14 § 2 mom. samt *fogas* till 3 § en ny 3 punkt och till lagen en ny 10 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Då en värnpliktig fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen (452/50) eller civiltjänstlagen (1723/91) betalas till hans anhöriga

militärunderstöd samt till den värnpliktige bostadsunderstöd och räntorna på studielån i form av militärunderstöd så som närmare stadgas nedan.

Denna lag tillämpas även på kvinnor som med stöd av lagen om frivillig militärtjänst

för kvinnor (194/95) fullgör militärtjänst. I denna lag avses med värnpliktig även en kvinna som fullgör frivillig militärtjänst.

3 §

Militärunderstöd

I militärunderstöd betalas

2) till den värnpliktige av särskilda skäl bostadsunderstöd för skäligena kostnader för den bostad som är i hans bruk,

3) till den värnpliktige räntorna på studielån enligt 10 a §.

10 a §

Räntorna på studielån

Till den värnpliktige betalas ersättning i form av militärunderstöd för de räntor i fråga om studielån enligt lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) och lagen om studiestöd (65/94) som förfaller till betalning under tjänstgöringstiden eller under en sådan kalendermånad då låntagarens tjänstgöring upphör, förutsatt att räntorna med stöd av 34 § lagen om studiestöd inte fogas till lånekapitalet.

11 §

Inkomster och tillgångar som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och den-

nes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte:

12 §

Fastställande av understöd

I militärunderstöd betalas skillnaden mellan utgifter enligt 8 — 10 och 10 a §§ och inkomster enligt 11 §, om inte de tillgångar som står till förfogande förutsätter något annat.

14 §

Betalningstid

Om militärunderstödet på grund av den tidpunkt tjänstgöringen börjar eller av någon annan orsak inte betalas för en hel månad, betalas i understöd 1/30 av understödets månatliga belopp för varje dag som berättigar till understöd. Till understödets månatliga belopp hänförs dock inte de engångsunderstöd som beviljas med stöd av 10 § och inte heller de räntor på studielån som ersätts med stöd av 10 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Helsingfors den 22 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Terttu Huttu-Juntunen

Lag

om ändring av militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i militärunderstödslagen av den 20 augusti 1993 (781/93) 1 §, 3 § 2 punkten, i 11 § 1 mom. det inledande stycket, 12 § 1 mom. och 14 § 2 mom. samt *fogas* till 3 § en ny 3 punkt och till lagen en ny 10 a § som följer:

Gällande lydelse

1 § Tillämpningsområde

Då en värnpliktig fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen (452/50) eller civiltjänstlagen (1723/91) betalas till hans anhöriga militärunderstöd och till den värnpliktige bostadsunderstöd i form av militärunderstöd så som närmare stadgas nedan.

Föreslagen lydelse

1 § Tillämpningsområde

Då en värnpliktig fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen (452/50) eller civiltjänstlagen (1723/91) betalas till hans anhöriga militärunderstöd *samt* till den värnpliktige bostadsunderstöd *och räntorna på studielån* i form av militärunderstöd så som närmare stadgas nedan.

Denna lag tillämpas även på kvinnor som med stöd av lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/95) fullgör militärtjänst. I denna lag avses med värnpliktig även en kvinna som fullgör frivillig militärtjänst.

3 § Militärunderstöd

I militärunderstöd betalas:

2) till den värnpliktige av särskilda skäl bostadsunderstöd för skäligena kostnader för den bostad som är i hans bruk.

2) till den värnpliktige av särskilda skäl bostadsunderstöd för skäligena kostnader för den bostad som är i hans bruk,

3) till den värnpliktige räntorna på studielån enligt 10 a §.

10 a § Räntorna på studielån

Till den värnpliktige betalas ersättning i form av militärunderstöd för de räntor i fråga om studielån enligt lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) och lagen om studiestöd (65/94) som förfaller till betalning under tjänstgöringstiden eller under en sådan kalendermånad då låntagarens tjänstgöring upphör, förutsatt att räntorna med stöd av 34 § lagen om studiestöd inte fogas till lånekapitalet.

Gällande lydelse

11 §

Inkomster och tillgångar som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. Som inkomst betraktas dock inte

Föreslagen lydelse

11 §

Inkomster och tillgångar som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. *När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte:*

12 §

Fastställande av understöd

I militärunderstöd betalas skillnaden mellan utgifter enligt 8—10 §§ och inkomster enligt 11 §, om inte de tillgångar som står till förfogande förutsätter något annat.

12 §

Fastställande av understöd

I militärunderstöd betalas skillnaden mellan utgifter enligt 8 — 10 och 10 a §§ och inkomster enligt 11 §, om inte de tillgångar som står till förfogande förutsätter något annat.

14 §

Betalningstid

Om militärunderstödet på grund av den tidpunkt tjänstgöringen börjar eller av någon annan orsak inte betalas för en hel månad, betalas i understöd 1/30 av understödets månatliga belopp för varje dag som berättigar till understöd. Till understödets månatliga belopp hänförs dock inte de engångsunderstöd som beviljas med stöd av 10 §.

Om militärunderstödet på grund av den tidpunkt tjänstgöringen börjar eller av någon annan orsak inte betalas för en hel månad, betalas i understöd 1/30 av understödets månatliga belopp för varje dag som berättigar till understöd. Till understödets månatliga belopp hänförs dock inte de engångsunderstöd som beviljas med stöd av 10 § och inte heller de räntor på studielån som ersätts med stöd av 10 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.